

KONINKRIJK BELGIE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, achtste kamer, op 21 februari 1991 door de Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "tot bescherming van het Archeologisch Patrimonium", heeft, na de zaak te hebben onderzocht op de vergaderingen van 7 mei 1991, 5 mei 1992, 12 mei 1992 en 24 november 1992, op 24 november 1992 het volgend advies gegeven :

Het aan de Raad van State voor advies voorgelegde ontwerp van decreet beoogt de bescherming, de instandhouding, het herstel en het beheer van het archeologisch patrimonium, alsmede de organisatie en de reglementering van de archeologische opgravingen.

Uit de memorie van toelichting blijkt ook de bedoeling met de ontworpen tekst de regelen die ter zake gelden in het Vlaamse Gewest in overeenstemming te brengen met het in het raam van de Raad van Europa gesloten Europees Verdrag tot bescherming van het Archeologisch Patrimonium van 6 mei 1969 (1).

Het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten zou, voor het archeologisch patrimonium, bij het in werking treden van het ontworpen decreet worden opgeheven, zij het dan met de nodige overgangsregelingen.

ALGEMENE OPMERKINGEN BETREFFENDE DE BEVOEGDHEID
VAN HET GEWEST.

1. Het ontwerp wordt aangediend als een decreet dat een gewestelijke aangelegenheid regelt als bedoeld in artikel 107quater van de Grondwet.

---

(1) Niet alle door het Europees Verdrag opgelegde verplichtingen worden door de ontwerp-tekst gerealiseerd. Met name bevat het ontwerp geen regeling met betrekking tot het oprichten van reservezones (artikel 2, b); van het Verdrag) en het uitgeven van een wetenschappelijke catalogus (artikel 4, lid 2, b)).

De memorie van toelichting geeft hiervoor de volgende verklaring :

"Door de wet van 8 augustus 1988 tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 werd de bevoegdheid inzake monumenten en landschappen een gewestelijke aangelegenheid zoals bepaald in artikel 107quater van de Grondwet. Uit de voorbereidende werken van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de cultuurraden voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en voor de Franse Cultuurgemeenschap (Gedr. St., Senaat, 1970-1971, nr. 400) blijkt dat onder het begrip onroerend cultureel patrimonium wordt verstaan "monumenten, landschappen en plaatsen die een historisch belang vertonen". Uit die samenhang kan, bij ontstentenis van enige ander expliciete vermelding, worden opgemaakt dat de zorg voor het archeologisch patrimonium een gewestelijke aangelegenheid is, bedoeld in artikel 107quater van de Grondwet".

2. Vóór de wijziging van 8 augustus 1988 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, werden "de monumenten en landschappen" beschouwd als behorend tot de aangelegenheden die in artikel 4, 4°, van de bijzondere wet waren omschreven als "het cultureel patrimonium, de musea en de andere wetenschappelijk-culturele instellingen". De monumenten en landschappen alsmede de zorg om het archeologisch patrimonium als een onderdeel daarvan, waren derhalve culturele aangelegenheden in de zin van artikel 59bis, § 2, 1°, van de Grondwet. Die kwalificatie stemt overeen met de gewone begripsvorming en het daarop aansluitend spraakgebruik : de bescherming van monumenten en landschappen en van het archeologisch patrimonium komt voort uit de bezorgdheid het

.../...

cultureel erfgoed van een land en zijn bevolking te handhaven en zo mogelijk te vergroten. De memorie van toelichting heeft het in de commentaar bij artikel 4 onomwonden en terecht over "het archeologisch patrimonium als een essentieel onderdeel van het gemeenschappelijk cultureel erfgoed van de gehele gemeenschap".

De overheveling bij de wijziging in 1988 van de bijzondere wet van 1980 van de aangelegenheid "monumenten en landschappen" van de bevoegdheidssfeer van de Gemeenschappen naar die van de Gewesten, waarbij derhalve een culturele aangelegenheid wordt geherkwalificeerd tot een gewestelijke aangelegenheid, met als argument dat de aangelegenheid "monumenten en landschappen nauw verbonden is met de stedebouw en de ruimtelijke ordening" (Parl. St., Kamer, nr. 516/1, 1988, p. 3), kan een grondwettigheidsbezwaar doen rijzen.

De vraag is inderdaad of de bijzondere wetgever naar eigen goeddunken de inhoud van het grondwettelijk begrip "culturele aangelegenheden" (of, overigens, het begrip "persoonsgebonden aangelegenheden") vrij kan bepalen met miskennis van de gangbare betekenis der woorden en ze naar believen kan onderbrengen onder de reikwijdte van artikel 107quater van de Grondwet (1). De vraag is des te prangender daar tijdens de grondwetsherzieningsprocedure in

---

(1) BOES, M., "De bevoegdheden van de Gewesten en de Gemeenschappen na de grondwetswijziging van 15 juli 1988 en na de wet van 8 augustus 1988 tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen" in "Staat, Gemeenschappen en Gewesten", Die Keure, Brugge, 1989, p. 16.

1970 uitdrukkelijk is gesteld dat onder "de bescherming van het cultureel patrimonium" moeten begrepen worden (onder meer) "de regelingen voor monumenten en landschappen (Parl. St., Senaat, nr. 402, 1969-1970, p. 26). Tijdens dezelfde besprekingen is ernstig overwogen de lijst der culturele aangelegenheden in de Grondwet zelf op te nemen, om te vermijden, zo luidde de motivering, dat "de inhoud van de culturele autonomie (zou) afhangen van politieke meerderheden in het Parlement" (idem, p. 18). De omstandigheid dat de lijst culturele aangelegenheden nadien in de (bijzondere) wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de cultuurraden voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en voor de Franse Cultuurgemeenschap is opgenomen, doet niets af aan de duidelijke en onbetwiste bedoeling van de grondwetgever, die overigens door de bijzondere wetgever van 1971 en die van 1980 daarna is in ere gehouden (Parl. St., Senaat, nr. 400, 1970-1971, pp. 4-5).

Die vraag betreffende de grondwettigheid van een wijzigingsbepaling van de bijzondere wet van 1980, mag de Raad van State evenwel niet beoordelen. Hij moet zich ertoe beperken ze aan te wijzen en te waarschuwen voor mogelijke betwistingen van constitutionele aard. De rest van zijn advies moet met dit voorbehoud worden gelezen.

3.1. Op grond van de parlementaire voorbereiding van de bepalingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1988 waarbij "de monumenten en landschappen" werden onttrokken aan de bevoegdheid van de Gemeenschappen inzake "het cultureel patrimonium" (artikel 4, 4°, van de bijzondere wet van

.../...

8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen) en werden toegewezen aan de Gewesten (artikel 6, § 1, I, 7°, van dezelfde bijzondere wet) (1) en gelet op de ratio legis van die overheveling van bevoegdheid - het nauwe verband met de stedebouw en de ruimtelijke ordening (2) -, blijkt te moeten worden aangenomen dat, naar de bedoeling van de bijzondere wetgever, de zorg voor het onroerend archeologisch patrimonium moet worden aangemerkt als een onderdeel van het aldus aan de Gewesten overgedragen beleid inzake monumenten en landschappen.

3.2. Een aantal bepalingen van het ontwerp hebben uitdrukkelijk betrekking op roerende archeologische monumenten, welke in artikel 3, 2°, van het ontwerp worden omschreven als "alle verplaatsbare voorwerpen of delen van voorwerpen die ondergronds of aan de oppervlakte of onder water aanwezig zijn of waren" (zie inzonderheid de artikelen 4, §§ 2 en 6, 19, § 2, 1° en 3°, 29 en 30).

Het is evenwel geenszins duidelijk in hoeverre de bijzondere wetgever met de hiervoren vermelde bepalingen van artikel 4, 4°, en artikel 6, § 1, I, 7°, zou hebben bedoeld ook de bevoegdheid inzake de tot het archeologisch patrimo-

---

(1) Op de vraag van een lid van de Senaatscommissie omtrent de bevoegdheid inzake archeologische monumenten, verklaarde de Minister dat de opgravingen, in de mate waarin zij gebonden zijn aan de monumenten en landschappen, deze laatste zouden volgen (Parl. St., Senaat, nr. 405/2 (B.Z. 1988), p. 75).

(2) Parl. St., Kamer, nr. 516/1 - 1988, p. 3.

nium behorende roerende goederen aan de Gewesten over te dragen.

Uit de memorie van toelichting bij het ontwerp dat de bijzondere wet van 8 augustus 1988 is geworden blijkt integendeel dat de aan de Gemeenschappen onttrokken en aan de Gewesten toegewezen bevoegdheid alleen betrekking heeft op de "monumenten en landschappen ... met inbegrip van alleenstaande monumenten, de gedeelten van monumenten, de onroerende goederen door bestemming en de architecturale gehelen" (1) en dus - a contrario - niet op de roerende archeologische voorwerpen die niet als onroerend door bestemming kunnen worden aangemerkt.

Voor de bedoelde roerende goederen gaat overigens ook de ratio legis van de overheveling naar het gewestelijke niveau niet op (het nauwe verband met de stedenbouw en de ruimtelijke ordening).

Roerende archeologische "monumenten", die bijvoorbeeld deel uitmaken van een museumcollectie, zijn derhalve niet ingevolge de gewijzigde artikelen 4, 4°, en 6, § 1, I, 7°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 aan de bevoegdheid van de Gemeenschappen inzake het cultureel patrimonium en de musea onttrokken.

Dergelijke roerende goederen die zullen worden opgegraven of worden aangetroffen in een archeologische site of monument en die niet als onroerend door bestemming kunnen

---

(1) Parl. St., Kamer, nr. 516/1 - 1988, p. 5.

worden aangemerkt, moeten derhalve eveneens worden geacht onder de bevoegdheid van de Gemeenschappen te vallen.

In het onderhavige ontwerp, dat luidens zijn artikel 1 een gewestelijke aangelegenheid regelt, kunnen derhalve met betrekking tot roerende archeologische voorwerpen slechts bepalingen worden opgenomen voor zover het gaat om voorwerpen die nog deel uitmaken van een onroerend "monument" en waaromtrent nog niet werd beslist dat ze niet onroerend door bestemming zijn. Zodra die laatste beslissing genomen is - logischerwijze door de gewestelijke overheid - vallen die voorwerpen onder de bevoegdheid van de gemeenschapsoverheid.

Er bestaat overigens reeds een decreet van 17 november 1982 houdende bescherming van het roerend cultureel patrimonium. Het "roerend cultureel patrimonium" is er omschreven in artikel 2, 4°, als "de roerende voorwerpen of verzamelingen, niet onroerend door bestemming, waarvan de bescherming van algemeen belang is omwille van hun artistieke, kunsthistorische, oudheidkundige historische, industrieel-archeologische, volkskundige, wetenschappelijke of algemeen sociaal-culturele waarde".

ONDERZOEK VAN DE TEKST.

Aanhef.

In de aanhef van een besluit waarbij de Vlaamse Executieve een ontwerp van decreet bij de Vlaamse Raad

.../...

indient, hoeven in de regel geen verwijzingen naar bestaande wetten, voorgeschreven akkoorden of adviezen, en geen consideransen te worden opgenomen.

De voorstel formule dient gewijzigd te worden als volgt :

"Op het voorstel van de Gemeenschapsminister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming".

In de indieningsformule dient dezelfde titulatuur te worden gebruikt.

Artikel 3.

1. Men stelde de inleidende zin als volgt :

"Art. 3. Voor de toepassing van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder :".

2. Op het einde van de inleidende zin van 2° voege men toe : "... , onderverdeeld in :".

Men schrijve onder 2°, a) : "alle niet-verplaatsbare archeologische monumenten die ondergronds of aan de oppervlakte of onder water aanwezig zijn;".

Men schrijve onder 2°, b) : "alle andere archeologische monumenten".

.../...

3. De definitie onder 4° is overbodig in zoverre in het ontwerp nu eens het woord "goederen" wordt gebruikt (bijvoorbeeld in de artikelen 7 en 8), dan weer de woorden "beschermde archeologische monumenten en zones" (bijvoorbeeld in de artikelen 13, 15 en 17). De definitie kan gehandhaafd worden indien in het decreet overal de uitdrukking "beschermde goederen" wordt gebruikt.

4. Onder 8° schrijve men : "Instituut : het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium".

5. De definitie onder 11° zou beter als volgt zijn gesteld : "de natuurlijke persoon of de rechtspersoon, andere dan die bedoeld in 10°, die een zakelijk of ...".

Artikel 4.

1. De bepalingen van dit artikel zouden duidelijkheidshalve beter over verscheidene artikelen worden gespreid en zouden, wat inzonderheid de paragrafen 3 tot 7 betreft, moeten worden opgenomen in een afzonderlijk hoofdstuk dat als opschrift "Opgravingen" zou kunnen dragen.

2. Paragraaf 1 van dit artikel kan beter worden geschrapt, mede met inachtnaam van het bepaalde in paragraaf 5.

.../...

3. Voor paragraaf 2 wordt de volgende tekst voorgesteld :

"De eigenaar en de gebruiker zijn ertoe gehouden de archeologische monumenten die zich op hun gronden bevinden te bewaren en te beschermen en ze voor beschadiging en vernieling te behoeden".

4. Wat paragraaf 3 betreft, moet worden opgemerkt dat een onderverdeling in 1°, 2° en 3°, op de elementen van een opsomming wijst. Paragraaf 3 bevat geen opsomming en wordt daarom beter zonder meer in leden onderverdeeld.

Dezelfde opmerking geldt voor de paragrafen 6 en 7.

5. Paragraaf 3, eerste lid, schrijve men als volgt :

"Niemand mag zonder voorafgaande en schriftelijke vergunning van de Executieve of haar gemachtigde archeologische opgravingen uitvoeren".

Men vervange eenvoudigheidshalve ook in alle overige bepalingen van het ontwerp "Vlaamse Executieve" door "Executieve".

6. In paragraaf 4 is gesteld dat de Executieve de algemene voorwaarden bepaalt voor het uitvoeren van archeologische opgravingen, alsmede de kwalificatie waarover de personen moeten beschikken die archeologische opgravingen

uitvoeren. Een essentieel deel van de gehele beschermingsregeling van de monumenten en landschappen wordt daardoor zonder beperking of precisering door de Vlaamse Raad aan de Executieve opgedragen.

Het past dat die over te dragen bevoegdheid nader wordt omschreven of, althans, dat in de memorie van toelichting aanwijzingen worden verstrekt omtrent de "voorwaarden" en "kwalificaties" waarvan de vaststelling aan de Executieve wordt opgedragen.

7.1. Paragraaf 5 zou beter anders worden geschikt. Het eerste zinsdeel van het tweede lid zou bij het eerste lid moeten worden gevoegd, terwijl de vergoeding van de schade het onderwerp zou moeten zijn van een afzonderlijk lid.

Het eerste lid zou als volgt kunnen worden gesteld :

"De Executieve kan het uitvoeren van een opgraving tot algemeen nut verklaren en de tijdelijke bezetting van het terrein bevelen. Zij bepaalt de grenzen van het terrein en de duur van de bezetting".

7.2. Overigens zou moeten worden gepreciseerd wat onder "bezetting" dient te worden verstaan; en meer bepaald of die term voor de overheid de bevoegdheid inhoudt om de opgravingen uit te voeren of te laten uitvoeren.

Voorts zou dienen te worden verduidelijkt welke de gevolgen zullen zijn van de in dit artikel bedoelde van openbaar nut-verklaring en bezetting ten aanzien van de eventueel met betrekking tot het kwestieuze terrein verleende verkavelings-, bouw- en exploitatievergunningen.

De uitoefening van de in deze paragraaf bedoelde bevoegdheden kan tot conflicten aanleiding geven, indien het betrokken terrein bijvoorbeeld behoort tot het openbaar domein van de Staat, zoals de verdedigingsplaatsen en militaire posten. In voorkomend geval zal toepassing moeten worden gemaakt van het evenredigheidsbeginsel volgens hetwelk geen enkele overheid bij het voeren van het beleid dat haar is toevertrouwd, zonder dat daartoe een minimum aan redelijke gronden voorhanden is, zo verregaande maatregelen mag treffen dat een andere overheid het buitenmate moeilijk krijgt om het beleid dat haar is toevertrouwd doelmatig te voeren.

7.3 Wat de bepaling van paragraaf 5, tweede lid, betreft luidens welke de Executieve ermee wordt belast "de voorwaarden voor het toekennen van een vergoeding voor eventuele schade" te bepalen, moet een gelijkaardige opmerking worden gemaakt als bij paragraaf 4. Het past immers dat de decreetgever zelf de algemene voorwaarden zou bepalen waaronder het Gewest een eventuele schadevergoeding toekent en hoe die moet worden berekend.

Dezelfde opmerking geldt voor het bepaalde in paragraaf 6, 2°, derde lid (lees : paragraaf 6, vierde lid).

.../...

8. Luidens paragraaf 6, 1° (lees : eerste lid), is "eenieder" die anders dan bij het uitvoeren van vergunde archeologische opgravingen een zaak vindt waarvan hij weet of redelijkerwijze moet vermoeden dat het een archeologisch monument betreft, verplicht hiervan aangifte te doen bij het Instituut. Die aangifte doet luidens paragraaf 6, 2° (lees : tweede lid), de termijn van zeven dagen ingaan gedurende welke "de eigenaar" de gevonden monumenten en hun vindplaats in onveranderde toestand moet bewaren, ...

Die regeling is niet sluitend in zoverre ze niet bepaalt hoe de eigenaar, in het geval dat niet hij de vinder is, zal worden verwittigd van de vondst.

Bovendien rijst de vraag of de verplichtingen welke door paragraaf 6 aan de eigenaar worden opgelegd, niet tevens moeten gelden voor de gebruiker.

Artikel 5.

1. De indeling in paragrafen, die telkens slechts één zin omvatten, dient te vervallen. Paragrafen worden immers alleen gebruikt om verscheidene, logisch samenhangende leden van een artikel te groeperen.

Dezelfde opmerking geldt voor de artikelen 6, 7, 8, 9, 10, 15, 19, 21, 23, 24, 28, 30 en 34.

.../...

2. In paragraaf 3 (lees : derde lid) schrappe men de woorden "de taken en de bevoegdheden", daar die reeds zijn omschreven in paragraaf 2 (lees : tweede lid).

Het ware daarentegen nuttig aan de Executieve de bevoegdheid op te dragen om, naast de samenstelling van de bedoelde Raad, ook de werking ervan te regelen.

Artikel 6.

Dit artikel draagt aan het "Instituut voor het Archeologisch en Historisch Patrimonium" een aantal taken op en verleent aan de Executieve de bevoegdheid om onder meer de organisatie en de werking van het Instituut te regelen.

In de memorie van toelichting wordt met betrekking tot dat Instituut gesteld dat het bij besluit van de Vlaamse Executieve van (5 juni 1991) is opgericht en dat dit besluit de taken ervan heeft omschreven.

Uit dat besluit van 5 juni 1991 - waaromtrent niet het advies van de afdeling wetgeving werd gevraagd - valt niet duidelijk op te maken hoe dat Instituut juridisch moet worden gekwalificeerd.

Enerzijds wordt immers in artikel 1, tweede en vierde lid, van dat besluit bepaald dat het Instituut wordt opgericht bij het Departement Leefmilieu en Infrastructuur van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, wat de indruk wekt dat het om een dienst van het Ministerie gaat. Anderzijds bepaalt het derde lid van hetzelfde artikel 1 dat

het Instituut een wetenschappelijke inrichting van het tweede niveau en een staatsdienst (sic) met afzonderlijk beheer is.

Vermits thans aan die door een lagere norm opgerichte dienst of instelling bij decreet taken worden opgedragen en gelet inzonderheid op de dubbelzinnigheid welke omtrent de juridische kwalificatie ervan uit die lagere norm voortvloeit, verdient het aanbeveling in het ontwerp klaarheid te scheppen inzake het juridisch karakter van het Instituut.

De decreetgever kan immers op grond van artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 gedecentraliseerde diensten, instellingen en ondernemingen oprichten en aan die organismen rechtspersoonlijkheid toekennen.

Voor zover de decreetgever evenwel zou overwegen het Instituut als een dienst met afzonderlijk beheer op te richten, moet de Raad van State herinneren aan het voorbehoud dat hij inzake de toepasselijkheid van artikel 140 van de op 17 juli 1991 gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit heeft geformuleerd in het advies L. 20.281/8 van 12 oktober 1990 (St. Vl. R., 395 (1989-1990), nr. 2).

Artikel 7.

1. Luidens paragraaf 1, tweede lid, kan de Executieve onder meer op voordracht (lees : op voorstel) van een college van burgemeester en schepenen een monument of zone opnemen in de ontwerpen van lijst bedoeld in het eerste lid.

.../...

Het komt het Gewest niet toe, wanneer het de gemeente betreft bij een door hem uitgevaardigde regeling, het orgaan aan te wijzen dat ter zake zal optreden, daar de organisatie van de gemeenten een nationale aangelegenheid is. Men vervange derhalve "de colleges van burgemeester en schepenen" door "een gemeente".

Dezelfde opmerking geldt mutatis mutandis voor de overige bepalingen van het ontwerp waarin wordt verwezen naar organen van de gemeente c.q. de provincie.

2. De decreetgever is evenmin bevoegd om de werking van de Executieve te regelen. Men schrappe dus de woorden "de bevoegde Gemeenschapsminister".

3. Mede gelet op de hiervoren gemaakte opmerkingen, kan de redactie van het tweede lid als volgt worden verbeterd :

"Zij treedt daartoe op eigen initiatief op of op voorstel van het Instituut, de Raad, een gemeente, een privaatrechtelijke instelling of vereniging of een particulier".

Artikel 8.

1. In paragraaf 1, 1°, vervange men de woorden "bij aangetekend schrijven" door "bij een ter post aangetekende brief".

2. De tekst van paragraaf 1, 2°, tweede gedachtenstreepje, kan worden geschrapt : daar de ontwerpen van lijst door de Executieve worden opgemaakt, zijn alle gemeenschapsministers ambtshalve ervan in kennis gesteld.

3. Het kan nuttig zijn aan paragraaf 2 toe te voegen dat in de kennisgeving aan de eigenaars de verplichting de gebruikers kennis te geven van de ontwerpen van lijst, wordt vermeld.

Artikel 9.

1. Men vervange in paragraaf 1 het woord "of" door de woorden "... en in ieder geval ...".

2. In verwijzingen naar artikelen van het voor advies voorgelegde decreet, mag de precisering "van dit decreet" telkens vervallen. Die opmerking geldt voor de gehele tekst.

Artikel 11.

1. Dit artikel verwijst uitsluitend naar de kennisgeving bedoeld in artikel 8, § 1. De kennisgeving aan de gebruiker bedoeld in paragraaf 2 alsmede de publikatie bedoeld in paragraaf 3 moeten eveneens vermeld worden als feiten welke de termijn doen lopen.

2. Men vervange het woord "betrokken" door "belanghebbende".

Artikel 12.

Deze bepaling moet worden vervolledigd zoals blijkt uit het aan de Raad van State toegezonden "Erratum".

Artikel 13.

Bij dit artikel rijst de vraag welke de gevolgen zijn wanneer de Executieve niet binnen de gestelde termijn optreedt.

Artikel 16.

Aan de woorden "vanaf deze kennisgeving" moet worden toegevoegd "en in ieder geval vanaf de publikatie".

Artikel 17.

Deze bepaling ware beter geredigeerd als volgt :

"De Executieve besluit, na raadpleging van de Raad, tot het geheel of gedeeltelijk opheffen of wijzigen van de lijsten van beschermde archeologische monumenten en zones".

.../...

Artikel 21.

1. Men corrigeer het jaartal van de wet van 29 maart 1962.
2. Men gebruike de juiste benaming van "de Administratie voor Ruimtelijke Ordening en Huisvesting".

Artikel 22.

1. Luidens deze bepaling moet bij de overdracht van een beschermd onroerend archeologisch monument, een beschermde archeologische zone of een op een dergelijk goed betrekking hebbend zakelijk recht de instrumenterende ambtenaar vooraf een stedenbouwkundig attest aanvragen en in de overdrachtsakte vermelden dat bedoeld goed beschermd is en welke de algemene en bijzondere beschermingsvoorwaarden zijn.

In zoverre die bepaling de verplichting oplegt om een stedenbouwkundig attest aan te vragen, is zij, althans wat de notarissen betreft, een overbodige herhaling van het bepaalde in artikel 63bis, tweede lid, van de stedenbouwwet van 29 maart 1962.

In zoverre die bepaling ervan uitgaat dat de instrumenterende ambtenaar in het bedoelde stedenbouwkundig attest de nodige informatie zal vinden met betrekking tot de bescherming van een goed, moet er worden op gewezen dat in

het ontwerp een voorschrift ontbreekt waarbij het bestuur de verplichting wordt opgelegd om de hiervoren bedoelde inlichtingen in het stedenbouwkundig attest op te nemen.

2. De verwijzing naar artikel 20, in het tweede lid, dient te worden vervangen door een verwijzing naar artikel 21.

Artikel 23.

Paragraaf 1 van dit artikel ware beter als volgt gesteld :

"Het Instituut houdt een register van de beschermde archeologische monumenten en zones. De Executieve stelt de inrichting van het register vast en regelt de beveiliging van de informatie die het bevat".

Artikel 24.

1. De zinsnede in paragraaf 1 "onverminderd de bepalingen van artikel 4, § 6, 1°, van dit decreet" mag als vanzelfsprekend worden geschrapt.

2. Men schrijve paragraaf 2 als volgt :

.../...

"Voor het uitvoeren van archeologische prospecties met ingreep in de bodem gelden de bepalingen die van toepassing zijn op archeologische opgravingen".

Artikel 25.

De Raad van State gaat ervan uit dat hier niet de bedoeling kan zijn de ambtenaren van het Instituut of andere door de Executieve of door haar gemachtigde personen zonder meer de toegang te verlenen tot plaatsen waar zich archeologische monumenten kunnen bevinden, dit is zonder toestemming van de eigenaar of gebruiker en zelfs zonder voorafgaande verwittiging en bovendien zonder motivering. De bepaling van artikel 25 zal dan ook dienen te worden gepreciseerd en, wat haar draagwijdte betreft, beperkt.

Artikel 26.

1. De bepaling van paragraaf 1 van dit artikel dient te worden voorafgegaan door "Onverminderd de bevoegdheden van de officieren van gerechtelijke politie, hebben de provinciegouverneur ...". De woorden "de ambtenaren van de gerechtelijke politie" kunnen dan worden geschrapt.

2. In dezelfde bepaling moet worden gepreciseerd dat het moet gaan om vaststellingen "van overtredingen van dit decreet" en dat de bepaling niet geldt in zoverre de

.../...

opsporingen en vaststellingen de toegang tot woningen zouden vereisen.

3. Paragraaf 2 van dit artikel moet worden geschrapt daar het Gewest ter zake onbevoegd is.

Artikel 28.

1. De in paragraaf 2 van dit artikel bedoelde "provinciale en lokale openbare besturen" zijn, volgens de gemachtigde ambtenaar, die welke zijn vermeld in artikel 2, punten 10 en 11, van het decreet van 17 november 1982 houdende bescherming van het roerend cultureel patrimonium. Die precisering zou uitdrukkelijk in het ontwerp moeten worden opgenomen.

2. Wat paragraaf 4 betreft, moet de verdeling van de kosten tussen het Vlaamse Gewest, de provincie en de gemeente in het decreet zelf worden bepaald in plaats van het vaststellen ervan aan de Executieve op te dragen.

Artikel 29.

1. Luidens dit artikel wordt "Voor elke archeologische opgraving ... tussen de opgravende rechtspersoon en de eigenaar een schriftelijke overeenkomst afgesloten (lees : gesloten) die de vergoeding voor eventuele schade regelt en de bestemming van de roerende archeologische monumenten vaststelt".

Gelet op de definitie die in artikel 3, 10°, van "eigenaar" wordt gegeven, zal de bedoelde overeenkomst naar gelang van het geval moeten worden gesloten met een of meer van de houders van de rechten opgesomd in die bepaling.

Aangezien opgravingen ook schade kunnen berokkenen aan de in artikel 3, 11°, bedoelde "gebruiker", zal moeten worden nagegaan of niet ook voor zulke gevallen in de verplichting moet worden voorzien om een overeenkomst te sluiten.

Bij dit artikel rijst de vraag of de eigenaar (of gebruiker) door te weigeren de bedoelde overeenkomst te sluiten, het verlenen van de vergunning kan verhinderen. Hierover ondervraagd heeft de gemachtigde het volgende geantwoord :

"Dit artikel beoogt een dubbel doel :

- een bescherming van de rechten van de eigenaar : hij moet toelating tot opgraven verlenen (zoniet eventueel toepassing van artikel 4, § 5), heeft recht op schadevergoeding, kan zijn recht op de vondsten laten gelden;
- een bescherming van de archeologische monumenten, door het afsluiten (lees : sluiten) van een overeenkomst over de bestemming op te leggen, onverminderd de rechten van de eigenaar op eigendom of vergoeding.

Dit moet onder meer mogelijk maken dat een vergunning tot het uitvoeren van een opgraving op een niet bedreigd site (= opgraving is niet dringend) geweigerd wordt indien geen overeenstemming is bereikt omtrent bruikleening of overdracht, zodat de voorwerpen in een erkend museum of vondstendepot kunnen bewaard worden".

.../...

Daarmee lijkt de vraag te zijn beantwoord in die zin dat geen vergunning kan worden verleend indien tussen de kandidaat-vergunninghouder en de eigenaar (of gebruiker) geen overeenstemming is bereikt over de vergoeding van de schade en over de bestemming van de roerende archeologische monumenten. Het enig middel dat dan ter beschikking staat om toch tot opgraving over te gaan, zou dan het recht zijn van de Executieve om, overeenkomstig artikel 4, § 5, de opgraving tot algemeen nut te verklaren en de tijdelijke bezetting van het erf of pand te bevelen.

De aldus te kennen gegeven bedoeling om het verlenen van de vergunning afhankelijk te maken van het voorafgaandelijk sluiten van zulk een overeenkomst blijkt onvoldoende duidelijk uit de tekst van het ontwerp.

Er wordt ter overweging gegeven de vereiste verduidelijking aan te brengen in artikel 4, § 5, van het ontwerp.

Overigens lijkt het weinig realistisch voor te schrijven dat de bedoelde overeenkomst ook betrekking moet hebben op de bestemming van de eventuele roerende vondsten, waarvan men bij bepaling nog niet de aard, de omvang, de belangrijkheid, de waarde, enz. kent.

2. Voor het overige vervange men in artikel 29 de woorden "de opgravende rechtspersoon" door "de vergunning-aanvrager". Blijkbaar hoeft het immers niet noodzakelijker-

.../...

wijze om een rechtspersoon te gaan en "opgravend" kan de betrokkene slechts zijn na het bekomen van de vergunning en dus na het sluiten van een overeenkomst met de eigenaar (of gebruiker).

Artikel 31.

1. Luidens dit artikel worden de veertien erin opgesomde overtredingen van het decreet eenvormig bestraft met "een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en een geldboete van 100 tot 50.000 frank of met één van deze straffen".

Ter voldoening aan de ter zake geldende grondwettelijke en verdragsrechtelijke voorschriften, dient de decreetgever niet alleen met grote nauwkeurigheid de gedragingen aan te wijzen welke strafbaar worden gesteld maar ook de straffen te bepalen die kunnen worden opgelegd voor de overtreding van ieder van de aldus aangewezen gebods- of verbodsbepalingen.

De aangehaalde bepaling van het ontwerp voldoet kennelijk niet aan dat fundamentele vereiste doordat ze voor al de bedoelde overtredingen een eenvormige strafmaat vaststelt.

2. Indien wordt ingegaan op de met betrekking tot artikel 4, § 6, gedane suggestie om de in die bepaling aan de eigenaar opgelegde verplichtingen uit te breiden tot de

.../...

gebruiker, dan dient in artikel 31, zesde gedachtenstreepje (lees 6°), naast de eigenaar ook de gebruiker te worden vermeld.

3. Men vervange de gedachtenstreepjes door 1°, 2°, enz.

Artikel 32.

Overeenkomstig de rechtspraak van het Arbitragehof (zie onder meer arrest nr. 44 van 28 december 1987, overweging B.15) dient deze bepaling te worden weggelaten.

Artikel 33.

In het tweede lid vervange men het woord "eigenaar" door "veroordeelde".

Hoofdstuk VI.

Het ware juister het opschrift van dit hoofdstuk als volgt te stellen : "Opheffings- en overgangsbepalingen".

Artikel 34.

1. In paragraaf 1 vervange men de woorden "voor het archeologisch patrimonium opgeheven" door de woorden

"opgeheven in de mate dat het de bescherming van het archeologisch patrimonium regelt".

2. Men brenge de paragrafen 2 tot 4 onder in een afzonderlijk artikel.

3. De paragrafen 3 en 4 betreffen hetzelfde onderwerp en kunnen dus best worden samengevoegd in de volgende redactie :

"Zolang overeenkomstig dit decreet de beschermingsbesluiten genomen met toepassing van het decreet van 3 maart 1976 niet zijn opgeheven, behouden zij hun rechtskracht.

Ten aanzien van die beschermingsbesluiten gelden al de rechtsgevolgen die het huidige decreet verbindt aan de besluiten tot bescherming".

De kamer was samengesteld uit

de Heren :	J. NIMMEGEERS,	kamervoorzitter,
	W. DEROOVER,	staatsraden,
	J. VERMEIRE,	
	F. DE KEMPENEER,	assessoren van de
	J. GIJSSELS,	afdeling wetgeving,
Mevrouw :	F. LIEVENS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. B. SEUTIN, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. K. VERMASSEN, referendaris.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

F. LIEVENS.

J. NIMMEGEERS.